

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Кафедра географії та природознавства
Факультет природничих наук

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Вивчення екологічних проблем у системі географічної освіти України

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Білан Людмила Романівна

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Белова Наталія Володимирівна

Рецензент:

кандидат географічних наук, доцент кафедри

туризму Івано-Франківського національного

технічного університету нафти і газу

Побігун Олена Володимирівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Шкільна географія є потужним засобом формування екологічної культури учня, оскільки її зміст є екологічно спрямованим. Її завданням є перш за все – формування знань та умінь, які необхідні для раціонального використання природних ресурсів, охорони оточуючого середовища, оцінки природного та господарського становища в своїй місцевості, а також виховання норм і правил поведінки на природі.

Питання взаємодії природи та суспільства постійно розглядалися в курсах шкільної географії. Така своєрідна екологізація шкільного курсу географії почалася у 80-х роках, коли була прийнята програма, де були закладені наукові основи екологічної освіти. Пізніше більше уваги було приділено основам природокористування, екологічним проблемам людства, екології людини, рекреаційній географії та географічному прогнозу в цілому.

Шкільна географія в сучасних умовах має використовувати свій інтеграційний потенціал при вирішенні питань взаємодії природи та суспільства, формувати світоглядні позиції і переконання школярів які базуються на екологічній парадигмі. Тому актуальність теми дослідження впливає із важливої потреби теоретичного обґрунтування шляхів формування екологічних знань учнів, визначення можливостей і ролі в цьому процесі географії, пошуку напрямів удосконалення екологічної освіти школярів, виявленню відповідних до цих завдань форм та методів навчання і створення системи екологічних знань, умінь, навичок і переконань.

Мета дослідження – полягає у теоретичному узагальненні та апробації методичних умов для вивчення екологічних проблем у системі шкільної географічної освіти України.

Об'єктом дослідження виступає система шкільної географічної освіти України.

Предметом є методичні умови вивчення екологічних проблем у системі шкільної географічної освіти України, формування екологічних знань та екологічної культури на уроках географії.

Практичне значення одержаних результатів полягає в апробації методичних умов вивчення екологічних проблем у системі шкільної географічної освіти України, формування екологічної культури учнів та підготовці конспектів уроків і позакласних заходів з географії, які можуть бути використані вчителями-практиками.

Обсяг і структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури з 53-х найменувань та додатків. Загальний обсяг роботи 81-а сторінка, з них 71-а сторінка основного тексту. Робота містить 5 таблиць і 2 рисунки.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЯНСЬКО-РІЦЬКОЇ ВЕРХОВИНИ ЯК ОБ'ЄКТА ШКІЛЬНОЇ ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-1 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Бунча Діана Михайлівна

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Гілецький Йосип Романович

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методики

дошкільної і спеціальної освіти

Недільський Степан Андрійович

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Дипломна робота написана на актуальну тему, оскільки шкільна туристсько-краєзнавча робота на прикладі характеристики природних особливостей свого регіону має надзвичайно важливе значення для вивчення шкільних курсів географії. Сянсько-Ріцька Верховина є досить популярним в Україні та за її межами туристичним регіоном, що відноситься до етнографічного району Бойківщини. Мальовничі карпатські вершини і швидкоплинні ріки, смарагдово-зелене море лісів на низькогірних хребтах, неповторний духовний світ бойків, їх самобутні традиції, звичаї і обряди приваблюють і будуть приваблювати сюди численних туристів з інших регіонів України із закордону. Тому учні шкіл мають значні перспективи стати у майбутньому екскурсоводами, екологами, організаторами туристичного бізнесу.

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є вивчення фізико-географічних особливостей Сянсько-Ріцької Верховини як об'єктивної основи застосування географічно-краєзнавчого у шкільній освіті, активізації туристсько-краєзнавчої позакласної роботи для формування світогляду учнівської молоді

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- з'ясувати місце Сянсько-Ріцької Верховини у схемах фізико-географічного районування;
- проаналізувати географічне положення та просторові параметри Сянсько-Ріцької Верховини;
- охарактеризувати особливості літогенної основи, клімату, поверхневих та підземних вод, ґрунтово-рослинного покриву і тваринного світу фізико-географічної підобласті;
- оцінити екологічні проблеми та природоохоронну діяльність у регіоні;
- розробити рекомендації щодо використання знань про фізико-географічні особливості Сянсько-Ріцької Верховини на уроках географії.

- розглянути шляхи та засоби використання знань про фізико-географічні особливості Сянсько-Ріцька Верховина у позакласній роботі вчителя географії.

Об'єкт дослідження – природа фізико-географічної підобласті Сянсько-Ріцької Верховини.

Предмет дослідження – фізико-географічні особливості природи Сянсько-Ріцької Верховини та методичні рекомендації використання цих знань у навчально-виховному процесі загальноосвітніх шкіл.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження** – бібліографічно-описовий – для опрацювання літературних джерел; картографічний – для аналізу просторової протяжності та особливостей прояву природних закономірностей у межах території дослідження; графічно-картографічний – для створення схем, картографічних матеріалів, які відображають можливості застосування географічних компетенцій в організації навчально-виховного процесу із предмета.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 89. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 33.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультету природничих наук
Кафедри географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:

Оптимізація екскурсійної роботи вчителя географії з орієнтацією на школярів із особливими потребами

Виконала: студентка II курсу, групи СОГ-2 м
Спеціальності: 014.07 середня освіта (географія)
Головчак Ірина Михайлівна

Науковий керівник:
Кандидат географічних наук, доцент
Сливка Роман Радославович

Рецензент: к.і.н., доцент
кафедри права та гуманітарних дисциплін Івано-
Франківської філії Університету «Україна»
Колибаб'юк Світлана Петрівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Зазвичай активний відпочинок у більшості громадян України асоціюється із здоровими людьми, дітьми, частіше із молоддю, тому якось важко асоціювати його з людиною на колісному кріслі чи незрячої особи. У багатьох сформувався просторовий стереотип масової свідомості, що десь існують спеціалізовані реабілітаційні заклади, де є відведене місце для особливих осіб. Загалом у нас для таких людей провести час з користю для здоров'я йдеться про лікувальні процедури, оздоровчі сеанси, а от про екскурсії чи подорожі не йдеться. Ці люди хочуть бути як і всі, подорожувати, відвідувати екскурсії різного виду, пізнавати світ, дізнаватися щось нове, отримувати позитивні емоції та відчувати себе потрібною.

В Україні знайдеться не так багато осіб, які зацікавлені в організації екскурсій для осіб із обмеженими можливостями. Нерідко туризм для неповносправних людей є самоорганізованими, батьки, волонтери чи знайомі організовують для них пізнавальні поїздки, прогулянки, екскурсії. Наші рекреаційні зони часто зовсім не пристосовані для осіб з особливими потребами. В Україні потрібно адаптувати багато методик, досвіду та фахових знань для організації туризму для людей з обмеженими можливостями, які вже є у розвинених державах ЄС. На це все потрібно трохи часу та бажання, а також інституційних зусиль щодо реалізації нормативних вимог. Україні на шляху євроінтеграції особливо цінним є закордонний досвід, адже у Великій Британії, Німеччині, Австрії такі екскурсії практикуються на постійній основі.

Кожна людина має право на відпочинок, гідне, вартісне повноцінне життя.

Ця тема є дуже актуальною та є відгуком на тривожні тенденції в зміні демографічної ситуації та стану здоров'я населення. Нажаль, кількість дітей з психологічними порушеннями, порушеннями зору, слуху, опорно-рухової системи зростає. Беручи до уваги офіційні статистичні доні МОЗ України за 2020 рік в нашій країні 162 тисяч дітей до 16 років які є інвалідами. У 2010 році за такими ж даними їх було 129 тисяч діток з особливими потребами. В Україні

понад 1 мільйон дітей, які потребують корекції розумового чи фізичного розвитку. З 24 лютого 2022 року наша країна потерпає від наслідків російської військової агресії, яка характеризується поширенням практик урбіциду. Видатний американський географ Дж. Егню, зокрема зазначає, що логіка руйнування міського середовища пов'язана не тільки з бажанням завдати матеріальні збитки, але і з намаганням зламати волю супротивника до боротьби [26]. Одним із наслідків такої нелюдської практики є прямі обстріли житлових будинків та об'єктів соціальної інфраструктури в Україні. Як результати сотні поранених і скалічених дітей. Понад 6 мільйонів осіб мігрували з України унаслідок агресії РФ. Але багато з найбільш уразливих — діти з розумовими та фізичними вадами — залишилися. Всі вони потребують фізичної і психічної реабілітації, а туризм – є одним із ключів для допомоги у цій справі.

Кожна дитина має право на якісну освіту не дивлячись на свої вади. В Україні функціонують навчальні заклади для дітей з різними потребами. Там працюють кваліфіковані працівники, які мають свою методику викладання та досвід роботи з особливими дітками.

В своїй науковій роботі нам довелося відвідувати заклади, де навчаються здобувачі освіти з обмеженими можливостями. Дітки проходили опитування щодо екскурсійної діяльності, ділились своїми враженнями. Це все дає підставу ґрунтовних висновків, як можна оптимізувати туристичні послуги для особливих дітей та загалом для людей, які постраждали під час війни. До них відносяться і діти, які вимушено переселені з охоплених війною територій.

Дана тема є актуальною, тому що вона розвиває уявлення дітей з особливими потребами про свій край, дає можливість кожному пізнати для себе щось нове, і зрозуміти що для будь-якої людини все можливо, щоб особливі дітки могли більше пізнавати світ і відчували себе такими як і всі здорові діти.

Мета магістерської роботи : дослідити специфіку організації екскурсійної діяльності для школярів з особливими освітніми потребами та на основі цього дати рекомендації щодо оптимізації такої роботи.

Завдання магістерської роботи :

- описати підходи до трактування поняття «школяр із особливими освітніми потребами», проаналізувати спеціалізовані школи для них;
- описати туризм для дітей з особливими потребами;
- розробити методику адаптації просторів до потреб осіб з особливими потребами;
- провести аналіз та описати стан екскурсійно-туристичної роботи та екскурсій в своєму краю;
- описати закордонний досвід екскурсій та запропонувати своє бачення та зміни які можна провести для оптимізації екскурсійної роботи в Україні.

Об’єкт дослідження – екскурсійні послуги для дітей із особливими потребами, котрі потребують пізнавати свою місцевість, дізнаватися щось нове, духовно збагачуватися та отримувати позитивні емоції від відпочинку на природі, щоб зарядитись енергією на нові навчальні звершення.

Предмет дослідження – організація екскурсійних послуг для дітей з особливими потребами в Івано-Франківській області.

Методи дослідження. Використано методи аналізу і синтезу для опрацювання масиву інформації про організацію туризму для особливих категорій громадян. Застосовано метод експертної оцінки, зокрема спілкування з працівниками спеціалізованого закладу освіти для дітей з потребами, а також спілкування із працівниками центру спадщини Вигодської вузькоколійки. Застосовано польовий метод, що передбачав участь в екскурсії «Карпатський трамвайчик» та фотозйомку. Порівняльно-географічний метод застосований під час формування концепції покращення екскурсії для особливих дітей на основі передових практик зарубіжних держав. Метод ідеалізації допоміг сформуванню уявлення про правильну організацію простору для людей з особливими потребами.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, шість підрозділів, висновків та списку використаних джерел і літератури. Загальна кількість сторінок - 63. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 30.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Використання додатків Google на уроках географії як засобу підвищення ефективності навчання

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Горіци Вікторії Василівни

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Атаманюк Ярослава Дмитрівна

Рецензент:

кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії
середовища та хімічної освіти

Мідак Лілія Ярославівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Сучасне суспільство переживає період цифрової трансформації, де технології впливають на всі сфери життя, включаючи освіту. Використання технологій в навчанні відображає та відповідає потребам цифрової епохи. Технології дозволяють вчителям створювати індивідуальні підходи до навчання, адаптуючи матеріали під різні рівні навчальних здібностей та інтереси учнів.

Google додатки мають велику популярність та широкий функціонал. Вони доступні через веб-браузери та мобільні пристрої, що робить їх зручними для використання в будь-якому місці та у будь-який час. Такі додатки як Google Maps чи Google Earth, створюють можливості для інтерактивного вивчення географічних об'єктів. Учні можуть долучатися до процесу навчання, об'єднуючи теоретичні знання з практичними навичками.

Об'єкт дослідження: використання додатків Google на уроках географії.

Предмет дослідження: підвищення ефективності навчання за допомогою додатків Google в контексті уроків географії.

Мета дослідження: вивчення можливостей та впливу використання додатків Google на уроках географії на підвищення ефективності навчання, а також розробка рекомендацій для оптимального використання цих інструментів у навчальному процесі.

Завдання дослідження:

- Аналіз поточного стану використання додатків Google на уроках географії у ЗЗСО.
- Визначення рівня впровадження та поширеності використання додатків Google серед вчителів та учнів.
- Оцінка ефективності використання додатків Google у навчанні географії.
- Вивчення можливостей додатків Google для навчання географії.

- Розкриття функціоналу додатків Google, які можуть бути використані на уроках географії для покращення якості навчання.
- Розробка рекомендацій для вчителів та учнів щодо оптимального використання додатків Google.
- Формулювання конкретних порад та стратегій щодо ефективного використання додатків Google у процесі навчання географії.
- Систематизація отриманих даних, визначення позитивних аспектів та можливостей вдосконалення використання додатків Google у навчанні географії.

Щоб виконати сформовані завдання, при дослідженні використано ряд методів.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження**:

- теоретичний аналіз наявних додатків Google, призначених для навчання географії, визначення їхніх можливостей, інтерактивних функцій та зручностей для вчителя та учнів;
- практичні експерименти: проведення практичних уроків з використанням конкретних додатків Google, збір даних про відгуки учнів, їхню активність та рівень розуміння матеріалу в порівнянні з традиційними методами навчання;
- оцінка педагогічної ефективності: визначення педагогічної ефективності використання додатків Google через порівняння результатів навчання, активності учнів та їхнього інтересу до предмету;
- анкетування: проведення анкетного опитування серед учнів та вчителів для отримання додаткового зворотного зв'язку стосовно зручностей використання додатків, їхнього впливу на мотивацію та інші аспекти;
- аналіз статистичних даних: збір та аналіз статистичних даних з використання додатків Google на уроках географії, таких як час, проведений учнями в додатках, та їхні результати.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 66. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 48.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Краєзнавчо-географічні дослідження аномальних метеоумов з учнями 10-11 класів

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Гриник Юлії Іванівни

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Атаманюк Ярослава Дмитрівна

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

туризмознавства і краєзнавства

Гуменюк Галина Михайлівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Навчання географії на основі краєзнавчих досліджень полягає в тому, щоб організувати навчально-виховний процес так, щоб місцеві краєзнавчі матеріали стали вихідною базою для формування географічних уявлень, понять і закономірностей. Застосування принципів краєзнавства ефективно демонструється не лише на уроках географії, а й у позакласній дослідницькій роботі.

Краєзнавчо-географічні дослідження аномальних метеоумов передбачають вивчення кліматичних та географічних особливостей свого регіону, здійснення аналізу аномалій та екстремальних явищ. Даний проєкт розвиває в учнів навички аналізу, та вимагає від них застосування географічних концепцій для пояснення певних явищ. Дослідження такого типу сприяє не лише поглибленню їхніх знань у галузі географії, а й розвитку навичок роботи з географічними даними та вміння проводити наукові дослідження.

Мета магістерської роботи полягає у вивченні впливу аномалій погоди на конкретний регіон, використовуючи підходи географічного аналізу та географічних інформаційних систем (ГІС).

Основні завдання включають в себе теоретичні дослідження методичних основи географо-краєзнавчих досліджень у ЗЗСО, аналіз розподілу аномальних метеоумов, їхніх наслідків для навколишнього середовища та суспільства, а також розробку методик та матеріалів для використання в урочній та позакласній діяльності з учнями 10-11 класів.

Об'єкт дослідження – краєзнавчо-географічні аспекти, пов'язані з аномальними метеоумовами.

Предметом дослідження є аномальні метеоумови конкретного регіону, зокрема їхні особливості та вплив на навколишнє середовище, а також аспекти, пов'язані з їх сприйняттям та розумінням учнями 10-11 класів в ході краєзнавчо-географічних досліджень.

Методи дослідження:

Географічний аналіз: вивчення географічних аспектів регіону, включаючи рельєф, клімат, гідрографію та інші фактори, що впливають на метеорологічні умови.

Статистичний аналіз даних: аналіз статистичних даних щодо аномальних метеопроявів, використовуючи методи математичної статистики.

Географічні інформаційні системи (ГІС): використання ГІС для картографування, аналізу та візуалізації даних про аномальні метеоумови на географічній карті.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 68. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 30.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Організація дослідницької діяльності учнів старшої школи при вивченні географії

Виконав:

студент II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Дзьоба Тарас Васильович

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Атаманюк Ярослава Дмитрівна

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

туризмознавства і краєзнавства

Гуменюк Галина Михайлівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження визначається загальними тенденціями у сучасній освіті. НУШ передбачає більш активну участь учнів у навчальному процесі, стимулювання їх до самостійної роботи, дослідницької активності та творчого мислення. Організація дослідницької діяльності в географії відповідає цим вимогам, дозволяючи учням розвивати навички самостійності, критичного мислення та проблемного аналізу.

Також, в контексті сучасних технологій та доступності великої кількості інформації, організація дослідницької діяльності учнів з географії надає можливість використовувати сучасні інформаційні ресурси, геоінформаційні системи, віртуальні мапи та інші технології для проведення досліджень та аналізу географічних явищ.

Таким чином, організація дослідницької діяльності учнів старшої школи при вивченні географії є важливою не лише для поглибленого вивчення предмету, а й для розвитку учнівських навичок, відповідності сучасним вимогам до освіти.

Метою дипломної роботи є розробка та апробація нових методик організації дослідницьких проєктів у географії для учнів старшої школи, а також аналіз їх ефективності на підвищення активності, зацікавленості та пізнавальної активності учнів.

Об'єкт дослідження – процес організації дослідницької діяльності учнів старшої школи.

Предметом дослідження є методи організації дослідницької діяльності учнів старшої школи під час вивчення географії.

Завдання даного дослідження:

- Проведення аналізу сучасних підходів до організації дослідницької діяльності учнів у географії.
- Розробка та апробація нових методик проведення дослідницьких проєктів з географії для учнів старшої школи.

- Порівняння ефективності традиційних та сучасних підходів до організації дослідницької діяльності учнів у географії.

- Аналіз впливу організації дослідницької діяльності на активність та зацікавленість учнів у вивченні географії.

- Розробка рекомендацій щодо вдосконалення методів організації дослідницької діяльності учнів у географії.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження:**

- Теоретичний аналіз програми та навчальних матеріалів для визначення наявності можливостей для включення дослідницьких елементів у навчальний процес.

- Опитування вчителів та учнів для визначення рівня задоволення дослідницькою діяльністю, виявлення проблем та визначення потреб у покращенні.

- Спостереження за уроками для визначення, як вчителі впроваджують дослідницькі елементи в навчальний процес та як вони взаємодіють із учнями.

- Контент-аналіз наукових робіт учнів: вивчення та аналіз творчих дослідницьких робіт учнів, спрямованих на вивчення географічних питань, визначення рівня глибини досліджень та їхньої відповідності актуальним тенденціям у галузі.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 69. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 47.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ
КРАЄЗНАВЧОГО ПІДХОДУ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
групи СОГ-2М

Освітньої програми
014.07 Середня освіта (географія)

Драч Уляна Володимирівна

Науковий керівник:

кандидат історичних наук, доцент
кафедри географії та природознавства

Червінський Андрій Іванович

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри готельно-ресторанної та
курортної справи, Прикарпатський
національний університет імені Василя
Стефаника

Загнибіда Раїса Павлівна

Івано-Франківськ-2023

АНОТАЦІЯ

На початку XXI століття система освіти модернізується в фактично в кожній країні світі. Це викликано соціально-економічними, екологічними, політичними та технологічними змінами, які відбуваються у житті людей.

Важливою складовою модернізації освіти є взаємодія двох важливих процесів: глобалізації освіти, детермінованої єдністю сучасного світу, планетарного об'єднання всіх сфер людської діяльності та регіоналізації освіти, що виявляє унікальність освіти і своєрідність регіону, специфічна модель історично обумовленого взаємозв'язку людини, суспільства, природи, національно-культурних традицій народів, що населяють ту чи іншу територію, і забезпечує зв'язок поколінь, гуманізацію, демократизацію освіти.

Модернізація освіти пред'являє вимоги до вдосконалення професійної підготовки сучасного фахівця-педагога з географії, обумовленої дедалі більшими вимогами до її загальної культури, професійної компетентності, якостей особистості, включенням до Державного освітнього стандарту вищої професійної освіти, поряд з, національно-регіонального та вузівського компонентів, суттєвим чином впливають проектування навчальних дисциплін, у яких відбито соціокультурні, географічні, історичні, економічні особливості свого рідного краю.

У підготовці майбутнього педагога ключову роль відіграє краєзнавчий підхід, який ґрунтується на внесенні в зміст географічної підготовки конкретності, жвавості та особистого соціального досвіду, що дозволяє майбутньому вчителю залучатися. в історії, культурі, географії території, де він живе, спонукає його до навчання, до конкретних практичних стосунків, до засвоєння і сприйняття традиції, до активної громадянської позиції.

Навчання географії на засадах краєзнавства означає організацію навчального процесу таким чином, щоб зібраний краєзнавчий матеріал був початковим пунктом для формування географічних уявлень, понять, а також закономірностей. Знання краєзнавства необхідні для участі в його трансформації,

формуванні поваги до національних звичаїв та традицій, бережного ставлення до рідної природи та планети загалом. Краєзнавство породжує почуття патріотизму, а також дає глибоку любов до Батьківщини.

Вищезазначені проблеми зумовили вибір теми дослідження: «Підготовка майбутнього вчителя географії до реалізації краєзнавчого підходу у шкільній географічній освіті».

Мета дослідження. З'ясувати сутність краєзнавчого підходу, визначити основні методи і прийоми, вивчити особливості застосування краєзнавчого підходу в шкільній програмі з географії для формування предметних компетентностей.

Об'єкт дослідження: краєзнавчий принцип викладання шкільної географії.

Предмет дослідження: форми, методи, прийоми та особливості підготовки майбутнього педагога задля реалізації краєзнавчого підходу у шкільній географічній освіті.

Матеріал дослідження може бути використаний викладачами практики, викладачами ПТНЗ, здобувачами вищої освіти за освітньою програмою

Структура дипломної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, а також загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальна кількість сторінок - 72. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 41.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Використання STEM-орієнтованого підходу при вивченні географії у ЗЗСО

Виконав:

студент II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Залевський Антон Богданович

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Атаманюк Ярослава Дмитрівна

Рецензент:

кандидат хімічних наук, доцент кафедри хімії
середовища та хімічної освіти

Мідак Лілія Ярославівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. STEM-підхід сприяє вирішенню практичних завдань та розв'язанню реальних проблем. У вивченні географії це може означати використання технологій, навчання через дослідження та моделювання географічних явищ. Даний підхід сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок. Застосування STEM-технологій в географії допомагає учням адаптуватися до вимог сучасного інформаційного суспільства та ринку праці.

STEM-підхід може зробити навчання більш цікавим та захоплюючим для учнів, особливо через використання інтерактивних технологій та практичних вправ. Таке навчання може допомогти учням зрозуміти глобальні виклики та розробляти інноваційні рішення для їх вирішення. Використання STEM-орієнтованого підходу в географії відкриває нові можливості для глибокого розуміння світу та розвитку навичок, необхідних учням для успішного функціонування в сучасному суспільстві.

Об'єктом дослідження є вивчення та впровадження STEM-орієнтованого підходу в навчальний процес загальноосвітньої школи з основною або повною середньою освітою.

Предметом дослідження є конкретні методи, стратегії та засоби використання STEM-орієнтованого підходу при вивченні географії в загальноосвітніх закладах середньої освіти. Дослідження охоплює аналіз впливу STEM-освіти на підвищення якості та інтересу учнів до вивчення географії, розвиток їхніх навичок у галузі науки, техніки, інженерії та математики.

Метою даної дипломної роботи є вивчення, аналіз та обґрунтування ефективності використання STEM-орієнтованого підходу при вивченні географії у загальноосвітніх школах середньої освіти. Робота спрямована на розробку практичних рекомендацій для вчителів географії з метою покращення навчального процесу та підвищення активності та інтересу учнів.

Завдання дослідження:

- проаналізувати теоретичні аспекти STEM-орієнтованого навчання та його вплив на розвиток учнівських здібностей у галузі географії;
- вивчити досвід впровадження STEM-підходу в навчання географії в інших країнах;
- провести аналіз сучасного стану викладання географії в загальноосвітніх школах та визначити основні проблеми та виклики;
- розробити методичні рекомендації для вчителів географії щодо впровадження STEM-орієнтованого підходу в навчальний процес.

З

а - Теоретичний аналіз навчальних програм з географії для визначення можливостей інтеграції STEM-елементів у вивчення предмету.

л - Опитування вчителів та учнів через анкетування та інтерв'ю для визначення їхнього рівня інтересу, задоволення та ефективності використання STEM-елементів у географічному навчанні.

о - Педагогічні експерименти: впровадження STEM-підходу на уроках географії та вивчення впливу цього методу на академічний успіх та зацікавленість учнів.

' - Аналіз результатів навчання: збір та аналіз результатів навчання учнів, які брали участь у STEM-орієнтованих заняттях з географії, для визначення ефективності цього підходу.

а **Магістерська робота складається** із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 74. Загальна кількість використаних джерел і літератури –

я

п

о

с

т

а

в

л

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ**

Виконав:

студент II курсу, групи СОГ-2М
спеціальності 014.07 Середня освіта.
(Географія)

Крамарчук Мирослав Ярославович

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Червінська Інна Богданівна

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

Будник Олена Богданівна

Івано-Франківськ-2023

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Профілізація навчання стає пріоритетним механізмом інтелектуального, соціального та культурного розвитку здобувачів освіти в умовах трансформації системи шкільної освіти на початку XXI століття. Під час переходу до профільного навчання подальше вдосконалення системи географічної освіти здійснюється в інтересах особистісного зростання школярів у контексті освітніх реформ та впровадження ідей Концепції «Нова українська школа» як провідного чинника сталого розвитку системи освіти. Вказані завдання вимагають переосмислення підходів до організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти із застосування інноваційних методик та інтерактивних технологій, які вступають у певні суперечності з традиційними парадигмами шкільної освіти. Особливе місце серед технологій, що забезпечують успішність інноваційного навчання географії, займає технологія проєктної діяльності. Завдяки унікальній орієнтації на розвиток самостійності, здатності до самоорганізації, готовності до співпраці та творчої діяльності, вона успішно зарекомендувала себе в освітній практиці сучасного ЗЗСО, де проєктне навчання сприяє розв'язанню проблеми поєднання знанневої та розвиваючої складових географічної освіти

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи є** визначення методичних умов реалізації проєктної технології у навчанні географії та шляхів ефективного впливу проєктування на розвиток особистості школяра.

Завдання дослідження:

1. Розглянути сутність географічної освіти із застосуванням інноваційних технологій навчання.
2. Розкрити концептуальні засади розвитку проєктного навчання на уроках географії.
3. Схарактеризувати дидактично-організаційні умови реалізації технологій проєктного навчання на уроках географії.
4. Визначити особливості апробації інноваційних технологій проєктного навчання на уроках географії.

5. Описати методичні аспекти уроків географії із застосуванням проектного навчання.

Об'єкт дослідження – проектна технологія в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – форми, методи та особливості застосування проектного навчання на уроках географії у сучасному ЗЗСО.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження**: теоретичні (порівняльний, системно-структурний, математичний, аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури) та емпіричні (узагальнення педагогічного досвіду, анкетування, спостереження за практичною реалізацією проектів, педагогічний експеримент).

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків до кожного розділу загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальна кількість сторінок 80, загальна кількість використаних джерел – 56.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Використання ГІС-технологій на уроках з географії та в позаурочний час

Виконав:

студент II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Кухарчук Іван Федорович

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Белова Наталія Володимирівна

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри

математики та інформатики і методики навчання

Дудка Ольга Михайлівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Використання ГІС-технологій на уроках географії є актуальною темою, оскільки ці технології дозволяють вчителям надавати учням доступ до великої кількості географічної інформації і аналізувати її в інтерактивному форматі.

Завдяки ГІС-технологіям, учні можуть вивчати географічні об'єкти, процеси та явища за допомогою візуалізації на мапах, виконувати аналіз просторових даних, робити прогнози та приймати рішення на основі географічної інформації.

Такий підхід до вивчення географії допомагає зробити уроки цікавішими та зрозумілішими для учнів, оскільки вони можуть бачити географічні процеси на мапах, а не лише читати про них у підручниках.

Крім того, використання ГІС-технологій на уроках географії допомагає підготувати учнів до роботи з сучасними географічними інформаційними системами, які використовуються в різних галузях науки, техніки та бізнесу.

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є аналіз та визначення ефективності використання геоінформаційних систем (ГІС) на уроках географії та в позаурочний час з метою збагачення навчального процесу, підвищення якості засвоєння географічних знань та стимулювання практичного застосування отриманих навичок учнями.

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- Вивчення теоретико-методичних основ використання ГІС-технологій у ЗЗСО: поняття ГІС та їх класифікація, методика використання ГІС у закладах середньої освіти.

- Аналіз використання ГІС у навчальному процесі: формування баз даних для ГІС, картографічна інформація у ГІС, основні напрями організації використання ГІС у школах світу

- Розробка рекомендацій для подальшого впровадження. Визначення ключових аспектів, які впливають на успішне впровадження ГІС-технологій в

освітній процес та розробка рекомендацій для покращення цього процесу в майбутньому.

Об'єкт дослідження – використання ГІС-технологій на уроках географії.

Предмет дослідження – вплив використання ГІС-технологій на процес навчання географії, активність учнів, їх розуміння та усвідомлення географічних концепцій, а також підготовку учнів до роботи з сучасними географічними інформаційними системами.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження**:

- Аналіз літературних джерел: вивчення наукових статей, методичних матеріалів, педагогічних досліджень щодо впровадження ГІС-технологій в навчання географії. Це дозволить ознайомитися із теоретичними підходами та практичним досвідом використання технологій у шкільному освітньому процесі.

- Анкетування учнів та учителів: застосування анкет для збору думок, вражень, потреб учасників навчального процесу щодо використання ГІС-технологій. Анкетування дозволить зрозуміти ставлення до нововведень та оцінити рівень зацікавленості.

- Спостереження за уроками: проведення спостережень за процесом навчання на уроках географії з використанням ГІС.

- Статистичний аналіз: застосування методів статистичного аналізу для обробки кількісних даних, отриманих в ході дослідження.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 65. Загальна кількість використаних джерел і літератури - 41.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Інтерпретація змін на політичній карті світу на уроках географії в умовах зрушень геополітичного устрою світу

Виконав:

студент II курсу, групи СОГ-2м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Москаль Андрій Романович

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Сливка Роман Радославович

Рецензент:

кандидат історичних наук, доцент кафедри

політичних інститутів та процесів

Геник Микола Антонович

Івано-Франківськ – 2023

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Дослідження політичної карти світу належить до головних завдань політичної географії (ПГ). Сучасна суспільна географія, частиною якої є ПГ, є не тільки описовою, але і аналітичною наукою. Вона не тільки розкриває головні просторові особливості розміщення об'єктів, але і намагається дати відповідь на питання, що, де, від якого часу і чому розміщене саме в тому чи іншому місці. Дисциплін, які працюють із просторовими явищами і процесами не так і багато. Політична географія – це головна наука, що розкриває закономірності просторового розміщення і взаємодії держав, хоча, слід визнати, цей внесок часто недооцінений. Для стороннього спостерігача політична карта є незмінною упродовж тривалого часу. Однак, спостережливий учень зразу ж помітить відсутність на картах початку ХХІ століття Південного Судану в межах Африки. І йдеться про великі держави, а ось численні зміни мікрорівня взагалі не помітні на настінних картах дрібного масштабу. Але, факту, що ці зміни не завжди відображені в атласі чи карті не достатньо, щоб стверджувати, що їх не існує. Насправді, вони відбуваються постійно. На наш погляд, саме зараз географічний світогляд школяра в своїй основі залежить від політико-географічних знань, що закладаються на рівні закладів середньої освіти. Розуміння феномену державного кордону може з'явитися і на уроках історії, літератури, суспільствознавства, але саме географівчителі закладають фундаментальне уявлення про генезу, розвиток і становлення кордонів держав світу. Актуальності роботі додає той факт, що ми проживаємо в Центрально-Східній частині Європи, де становлення окремих кордонів відбулося тільки в 1991-1993 роках у зв'язку із розпадом СРСР і Чехословаччини. Україна, попри свою давню історію, яка сягає тисячолітньої давнини, як держава сучасного типу сформувалася відносно недавно і міжнародно визнані її кордони також є відносно недавніми. Це провокує у імперіалістичних колах сусідніх держав геополітичні ілюзії про можливість їх зміни. Проте слід розуміти, що будь-яке порушення кордонів суверенної держави є одночасно порушенням

основоположних принципів міжнародного права і укладу міжнародних відносин, що склалися після Другої світової війни. Однак, в сучасному світі відбуваються постійні зміни кордонів, які мають законну і незаконну природу. Оскільки Україна зіткнулася із агресією РФ починаючи з 2014 року і до сьогоднішнього дня, українці як ніхто інший в Європі повинні розуміти міжнародний контекст, в межах якого відбувається російсько-українська війна. Цей контекст може пояснити глибоке політико-географічне дослідження. Інтерпретація якісних і кількісних змін на політичній карті світу в процесі навчання географії повинна враховувати вище наведені обставини і закласти основи для підготовки громадянина України, для якого територіальний суверенітет держави не є предметом переговорів.

Мета магістерської роботи – запропонувати новий погляд на інтерпретацію змін на політичній карті світу в курсі шкільної географії, який зумовлений подіями російсько-української війни.

Завдання магістерського дослідження:

1. Визначити теоретичний і методичний потенціал шкільного політико-географічного країнознавства.
2. Дослідити зрушення геополітичного устрою світу і їх впливу на політичну карту.
3. Здійснити розробку нових методичних підходів до пояснення складних геополітичних проблем школярам.

Об'єкт дослідження – науково-освітня інтерпретація сучасної політичної карти світу в підручниках та на уроках географії.

Предмет дослідження – оптимізація інтерпретації проблем змін політичної карти світу на тлі нових геополітичних обставин.

Методична основа дослідження базується як на загальнонаукових (аналіз, синтез тощо), так і на спеціальних методах наукового пізнання (системних, структурно-функціональних, порівняльних, інституційних, поведінкових та ін.).

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок – 97. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 55.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Використання форм і методів навчання на уроках географії для дітей з ООП в ЗЗСО

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Паньків Христина Андріївна

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент кафедри
географії та природознавства

Закутинська Ірина Іванівна

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор

Цюняк Оксана Петрівна

АНОТАЦІЯ

Паньків Х.А. Використання форм і методів навчання на уроках географії для дітей з ООП в ЗЗСО.

Дипломна робота освітнього рівня – магістр. На правах рукопису. Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія). Івано-Франківськ, 2023.

У роботі досліджено особливості та здійснено пошук форм і методів навчання на уроках географії для дітей з ООП в ЗЗСО. Актуальність роботи зумовлена її зорієнтованістю на процес засвоєння учнями з ООП знань, навичок і здібностей з географії заснований на розвитку певного рівня їх інтелектуальної та розумової діяльності. Ефективність і коригуючий аспект навчання підвищуються завдяки правильному вибору форм і методів, використовуваних на уроці. Форми і методи допомагають сконцентрувати увагу, учні допомагають один одному, перевіряють свої знання, а також підвищують інтерес до географії як предмету.

Мета роботи полягає в розкритті особливостей та пошуку форм і методів навчання на уроках географії для дітей з ООП в ЗЗСО.

Дослідження здійснювалося за допомогою використання комплексу теоретичних і емпіричних методів: теоретичні: аналіз та систематизація наукової літератури; конкретизація; вивчення нормативних, методичних документів; емпіричні: спостереження; вивчення практичного стану організації освітнього процесу з інклюзивною формою навчання.

Дослідження форм і методів навчання на уроках географії для дітей з ООП в ЗЗСО дало змогу визначити шляхи удосконалення системи використання форм і методів навчання на уроках географії для дітей з ООП в ЗЗСО та розробити відповідні методичні рекомендації, покликані покращити роботу вчителів географії.

Ключові слова: форми, методи, особливі освітні проблеми, географія, методичні рекомендації.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЇ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Петрів Оксана Михайлівна

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Гілецький Йосип Романович

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методики

дошкільної і спеціальної освіти

Недільський Степан Андрійович

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Навчально-пізнавальна діяльність є дуже складним видом діяльності. Її специфіка зумовлюється тим, що її суб'єкт є водночас об'єктом. Першочерговим завданням учителя є викликати в учня стійкий мотив до самоосвітньої діяльності – пізнавальний інтерес, самоствердження, самореалізацію, а також ввести у дію соціальні мотиви – відповідальність, прагнення принести користь суспільству, сім'ї. Пізнавальні мотиви формуються за умови, коли вчитель своєю діяльністю викликає зацікавлення учня предметом. У методичній літературі не бракує базових методичних рекомендацій з приводу організації самостійної пізнавальної діяльності учнів з географії, але бажання самостійного пізнання навчального матеріалу учнями 7-х класів з кожним роком зменшується. Це і зумовило вибір теми дослідження магістерської роботи: «Активізація пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення географії материків і океанів».

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є узагальнення та систематизація психо-дидактичних засад активізації та організації пізнавальної діяльності учнів у процесі вивчення учнями курсу «Географія материків та океанів» у 7-му класі.

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- з'ясувати теоретико-методичні основи активізації пізнавальної діяльності учнів;
- виявити проблеми реалізації завдань навчального курсу «Географія материків та океанів» шляхом анкетування серед учителів;
- проаналізувати традиційні методики активізації пізнавальної діяльності та потенціал інформаційних технологій щодо організації пізнавальної діяльності учнів при вивченні курсу «Географія материків та океанів»;
- відібрати форми організації традиційних та інтерактивних уроків.

Об'єкт дослідження – процес навчання курсу «Географія материків та океанів» у 7-му класі загальноосвітніх навчальних закладах.

Предмет дослідження – організація та активізація пізнавальної діяльності учнів в процесі вивчення географії материків та океанів.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження** – емпіричний – дослідження та аналіз досвіду вчителів з методики викладання географії у 7-му класі; проведення опитування; вивчення змісту, структури та основних завдань курсу «Географія материків та океанів у відкритому доступі»; теоретичний – аналіз психологічної, педагогічної та методичної літератури для визначення дослідницького стану проблеми; аналіз психолого-педагогічних засад пізнавальної, мотиваційної та самостійно-пізнавальної діяльності учнів.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 95. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 39.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Письменна Ангеліна Андріївна

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Закутинська Ірина Іванівна

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор

Цюняк Оксана Петрівна

Івано-Франківськ – 2023

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Україна опинилася в унікальній ситуації, сповненій викликів, що пов'язані з неперервними кризами в області безпеки та територіальної цілісності. Вплив війни, зовнішньої агресії та нестабільності на території нашої країни зумовили необхідність перегляду методів викладання та адаптації методів навчання географії в закладах середньої освіти до нової реальності. Важливими аспектами, які підкреслюють актуальність даної теми є адаптація методів до викликів сьогодення, залучення учнів до навчання з використанням сучасних технологій, важливою є психологічна підтримка, геополітичне освічення та розвиток критичного мислення. Інноваційні методи дозволяють швидше та ефективніше впроваджувати зміни в програми та підходи до викладання.

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є визначення та покращення ефективності застосування інноваційних методів викладання географії в закладах середньої освіти в Україні в умовах повномасштабної війни.

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- оцінити ефективність інноваційних методів викладання географії;
- вивчити готовність педагогів та учнів активно та якісно брати участь у навчальному процесі під час війни;
- створити практичні рекомендації для підвищення ефективності викладання географії.

Об'єкт дослідження – процес викладання географії в закладах середньої освіти.

Предмет дослідження – ефективність застосування інноваційних методів викладання географії в умовах воєнного стану в Україні.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження** як емпіричні – аналіз досвіду роботи вчителів географії в

умовах дистанційного навчання; вивчення шкільної документації; метод спостереження з метою з'ясування стану впровадження інноваційних методів у викладанні географії. Теоретичні методи – аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури із даної теми для визначення стану дослідження проблеми; дослідження рівня сформованості пізнавальної активності школярів під час впровадження інноваційних методів навчання географії; контент-аналізу.

Магістерська робота складається із вступу, двох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 90. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 46.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
на тему:
**ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ГЕОГРАФІЧНІЙ ОСВІТІ**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
групи СОГ-2М
Освітньої програми
014.07 Середня освіта (географія)
Тарас Аліна Ігорівна

Науковий керівник:
кандидат історичних наук, доцент
кафедри географії та природознавства
Червінський Андрій Іванович

Рецензент:
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри готельно-ресторанної та
курортної справи, Прикарпатський
національний університет імені Василя
Стефаника
Загнибіда Раїса Павлівна

Івано-Франківськ-2023

АНОТАЦІЯ

Двадцять перше століття по праву вважається століттям технологій. З появою інформаційно-комунікаційних технологій вносяться корективи у всі сфери суспільства, у тому числі – у освіту. Їх поява визначила нові варіанти освітнього процесу, розширивши можливості, як педагога, так і учня.

Сучасний учень, як ніхто інший, глибоко занурений у середовище візуальної культури, його інтерес до текстових носіїв незмінно падає. Виникають складнощі у роботі з текстовими джерелами, будь то есе, твір, читання або аналіз підручника. Необхідно шукати сучасні способи отримання та формування інтересу учнів до матеріалів художньої та науково-популярної літератури, з урахуванням нових інформаційних реалій та можливостей з ними пов'язаних.

Географія предмет специфічний і містить великий обсяг теоретичного і графічного матеріалу. І звичайно, що весь його не викладеш в одній або двох книгах. Якою б повною не була енциклопедія, вона не може вмістити всі знання з географії. При цьому обсяг інформації продовжує зростати з кожним роком. Щоб підготувати найбільш повний, цікавий і сучасний урок географії, вчителю необхідно переробити багато різних джерел, починаючи з енциклопедії і закінчуючи газетами і журналами.

Тому ігнорування ІКТ в освіті – буде нерозумним, їхнє впровадження сприяє вдосконаленню, пошквалюванню, доповненню, забезпечує можливість поєднувати в одному інформаційному продукті текст, анімацію, звук, графіку та відео, що суттєво розширює кругозір учня. Головне не те, правильну чи неправильну відповідь дає учень, а те, як він мотивовано і обґрунтовано робить висновок, шукає власні варіанти вирішення проблеми. Досягнути цього можливо використовуючи різноманітні форми та методи організації навчальної діяльності, створюючи атмосферу зацікавленості, стимулюючи учнів до висловлювання на основі того, що було почуто, побачено чи змодельовано. Таку можливість надають уроки із інформаційно-комп'ютерним супроводом навчальних занять із географії.

Мета роботи: дослідити особливості використання нових інформаційних технологій у географічній освіті та визначити переваги та недоліки даної системи.

Об'єкт дослідження – процес навчання географії.

Предмет дослідження - інформаційно-комунікаційні технології в географічній освіті.

Теоретичне та практичне значення: теоретична значимість дослідження полягає у розвитку теоретичних основ географічної освіти, пов'язаних із формуванням системи понять курсу, знань, умінь і навичок на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Матеріали роботи можуть використовуватися вчителями географії у практиці викладання шкільного курсу, у методичній підготовці майбутніх вчителів географії, а також у системі підвищення кваліфікації, при створенні методичного та дидактичного матеріалу щодо застосування інформаційних технологій у навчанні географії та в інших освітніх галузях.

Структура дипломної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, а також загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальна кількість сторінок – 73. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 47.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КАРТОГРАФІЇ У ШКІЛЬНИХ КУРСАХ ГЕОГРАФІЇ

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Федоришин Тетяна Михайлівна

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Гілецький Йосип Романович

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методики

дошкільної і спеціальної освіти

Недільський Степан Андрійович

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. В час зростання ролі глобалізації та інтернаціоналізації і збільшенні потреби в географічних знаннях у сферах економіки, туризму, військової справи, міжнародних відносин та інших, розвиток картографічних компетентностей стає максимально актуальним, як невід’ємна частина сучасної української географії. Цей процес можуть забезпечити лише вивчення основ картографії в навчальних курсах. Це стосується не лише географії, а й історії, біології та інших дисциплін. Дане дослідження матиме користь для кожної з них, адже розкриває не лише суть та цінність картографічних елементів, а й шляхи удосконалення та форми реалізації їх вдалого використання в навчально-виховному процесі.

Нова українська школа акцентує увагу на розвитку критичного мислення та аналітичних навичок, що прямо стосується картографічних елементів у шкільному курсі географії. З їх допомогою, учні можуть здійснювати аналіз географічних явищ чи процесів та вибудовувати причинно-наслідкові зв’язки. Крім того, вивчення картографічних елементів допомагає розвивати уяву та просторове мислення, що є необхідним у багатьох життєвих сферах. Саме тому, на сучасному етапі, дуже важливим є вивчення даної теми, а разом з нею – вдосконалення Нової української школи.

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є аналіз актуальності та ефективності використання елементів картографії в шкільному географічному курсі та формування шляхів його вдосконалення в майбутньому.

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- вивчення літературних джерел та досліджень, які прямо чи опосередковано стосуються цієї теми та виокремлення тих, які є актуальними та корисними;
- оцінка практичного використання елементів картографії в шкільному курсі географії та аналіз власного досвіду;

- виявлення недоліків чи помилок в сучасному розумінні чи реалізації даної теми;
- розробка рекомендацій щодо покращення використання картографічних елементів в шкільному курсі географії;
- визначення перспектив у подальших дослідженнях цієї теми.

Об'єкт дослідження – стан картографічної освіти в сучасній шкільній освіті.

Предмет дослідження – особливості вивчення, інтерпретації та використання картографічних елементів в шкільному курсі географії та реалізація підходів до їх вивчення.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження** – історичний метод – вивчення історії картографічної освіти, що дозволило визначити основні етапи та тенденції її розвитку. Аналітичний - аналіз підходів до вивчення елементів картографії в сучасному шкільному курсі географії, визначення їхніх переваг та недоліків, а також співвідношення з вимогами сучасного освітнього процесу. Емпіричний – проведення досліджень навчальної програми та підручників з географії та аналіз їхнього змісту на предмет наявності неточностей і помилок. Проектно-дослідницький – розроблено шляхи удосконалення змісту та практичної складової картографічної освіти та запропоновано конкретні рекомендації щодо внесення змін до навчальної програми та підручників.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 110. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 88.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

Цифровізація змісту шкільної географічної освіти

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Чорномудяк Надія Андріївна

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Белова Наталія Володимирівна

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент кафедри
управління та бізнес-адміністрування

Жук Ольга Іванівна

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах з величезною швидкістю зростають потоки інформації, розвиваються технології її обробки та зберігання, реальне життя все більше і більше переходить в «цифру». Такі зміни неминуче зачіпають всі сторони суспільного життя. Одним із громадських інститутів, які зазнали такого інформаційного впливу, стала система освіти. Розвиток технологій спричиняє розробку нових інструментів навчання і робить навчальний процес більш ефективним. І зараз, умови навчання підштовхують до пошуків нових методів та підходів при підготовці до уроків з географії. Для того, щоб допомогти школярам ефективніше та краще запам'ятати матеріал потрібні різноманітні інтерактивні сервіси. Саме це актуалізує вибір даної теми для дослідження.

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є аналіз та дослідження особливостей цифровізації змісту шкільної географічної освіти.

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- проаналізувати теоретичні особливості цифровізації освіти у сучасній школі;
- дослідити практику впровадження цифровізації освіти в країнах ЄС та в Україні;
- проаналізувати сучасні виклики на шляху до впровадження цифрових технологій в системі загальної середньої освіти;
- розкрити особливості інструментів цифровізації географічної освіти;
- вивчити інтерактивні сайти та онлайн-сервіси для вивчення географії;
- проаналізувати можливості використання цифрових освітніх платформ на уроках географії у закладах загальної середньої освіти.

Об'єкт дослідження – шкільна географічна освіта.

Предмет дослідження – закономірності та особливості

впровадження цифровізації змісту шкільної географічної освіти.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження** як емпіричні – аналіз досвіду роботи вчителів географії в умовах дистанційного навчання; вивчення шкільної документації; метод спостереження з метою з'ясування стану впровадження цифровізації змісту шкільної географічної освіти та рівня методичної підготовки учителів до його організації. Теоретичні методи – аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури із даної теми для визначення стану дослідження проблеми; дослідження рівня сформованості пізнавальної активності школярів під час впровадження цифрових технологій навчання географії; контент-аналізу.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 62. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 59.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

ПОТЕНЦІАЛ ЯРЕМЧАНСЬКОЇ ОТГ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОГО ПІДХОДУ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОГРАФІЇ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Виконала:

студентка II курсу, групи СОГ-2 м

Спеціальності: 014.07 Середня освіта (Географія)

Яремчук Ольга Всеволодівна

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент

Гілецький Йосип Романович

Рецензент:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії та методики

дошкільної і спеціальної освіти

Недільський Степан Андрійович

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми дослідження. Зважаючи на сучасні реалії життя виникає, ще гостріша потреба у національно-патріотичному вихованні, яка передбачає формування у здобувачів освіти патріотичної свідомості, любові та вірності до своєї країни; готовності до виконання свого громадянського обов'язку із захисту її національних інтересів та сприяти її розвитку, як демократичної держави. Не менш важливим на сьогоднішній день є формування географічних компетентностей, які включають в себе ті вміння та навички, що знадобляться підростаючому поколінню у сучасному житті.

Так, особливе місце, серед різних форм виховної діяльності посідає туристсько-краєзнавчий підхід, що забезпечує зв'язок навчання з реальним життям. Вивчення географії на основі цього підходу сприяє формуванню перших географічних уявлень, понять та закономірностей. В процесі дослідження свого краю здобувачі освіти починають усвідомлювати різні процеси у природі, між людьми та принципи їхнього співіснування. До того ж туристсько-краєзнавчий підхід відіграє не менш важливу роль у формуванні географічних компетентностей, а також виступає основою для розвитку національної свідомості, любові до свого краю, толерантності та поваги до інших культур тощо.

Виходячи із обґрунтування актуальності, **метою магістерської роботи** є аналіз географічних особливостей Яремчанського регіону, сутності та застосування туристсько-краєзнавчого підходу при вивченні географії.

Мета зумовила постановку наступних **завдань**:

- розкрити теоретико-методичні основи використання туристично-краєзнавчого підходу при вивченні географії;
- охарактеризувати потенціал Яремчанської ОТГ, який може бути використаний у практиці освітнього процесу з географії;
- запропонувати конкретні шляхи і форми використання туристично-краєзнавчого підходу при вивченні географії.

Об'єкт дослідження – населення, господарство та природа Яремчанської ОТГ.

Предмет дослідження – туристично-краєзнавчий потенціал Яремчанської ОТГ та його застосування при вивченні географії в ЗЗСО.

Задля розв'язання поставлених завдань було використано такі **методи дослідження** – метод спостереження та класифікації, що дозволило виявити, систематизувати та представити відібраний географічний матеріал; метод аналізу було застосовано у процесі дослідження актуальних практик застосування туристично-краєзнавчих ресурсів Яремчанської ОТГ при вивченні географії; метод опису та пояснення дозволив обґрунтувати основні причини виявлених проблем щодо застосування потенціалу даної території при вивченні географії та шляхи їх удосконалення.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, які мають власні підрозділи, висновків та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок 77. Загальна кількість використаних джерел і літератури – 46.